

שחבירו יוצא בברכתו וכמו שנתבאר לעיל סימן ג' בדברי החזו"א דע"י שחבירו יוצא בברכתו יש לברכה שם ברכה ולקריאה שם קריאת מצוה, אמנם היכא דנתכוין להוציא גם את עצמו אזי יש לברכה שם ברכה

מחמת מה שנתכוין לצאת בעצמו והאחרים טפלים לברכתו וכיון שהברכה קיבלה שם ברכה מחמת ברכת עצמו ונתקלקלה הברכה לגבי עצמו בטלה הברכה לגמרי, וצ"ע.

סימן כה

שומע כעונה לענין קידוש במקום סעודה

א

אי בעינן שגם אצל השומעים יהיה הקידוש במקום סעודה או דסגי דהוי אצל המקדש מקום סעודה

איתא בפסחים ק: אותם בני אדם שקידשו בבית הכנסת אמר רב ידי יין לא יצאו ידי קידוש יצאו ושמאל אמר אף ידי קידוש לא יצאו וכו' ואזדא שמאל לטעמיה דאמר שמאל אין קידוש אלא במקום סעודה. וכן נפסק בשו"ע סי' רע"ג סעי' א'. ויש לברר אי סגי שאצל המקדש הוי מקום סעודה אף שאצל השומעים אינו מקום סעודה או דבעינן שיהיה גם אצל השומעים מקום סעודה ואל"ה אינם יוצאים בקידוש.

ויעוי' בספר ילקוט מעם לועז פרשת יתרו (בדיני הקידוש) כתב שהמקדש ואינו אוכל כלום אינו יוצא ידי חובת קידוש או ישתה שיעור רביעית שלמה מן הכוס שקידש עליו, ואח"כ כתב וזה שנוהגים במועדים לבקר אצל הורים או אצל חתן ומקדשים כדי לשתות סירופ ולאכול מגדנות גם שם חייב החזן המקדש לשתות רביעית שלמה ולומר ברכה אחרונה או שלפחות יטעמו כולם מן הקידוש כדי שבין הכל ישתו רביעית ובכך יהא נקרא קידוש במקום סעודה, עיי"ש, מבואר מדבריו דסגי במה שהחזן המקדש שותה מן הכוס רביעית שלמה ועי"ז מותר לכולם לאכול דהו"ל קידוש במקום סעודה, והפליג עוד דאם שותים בין כולם רביעית נמי חשיב מקום סעודה, ועי' זכור לאברהם אות ק' שהביא דבריו.

ובברכי' יוסף סי' רע"ג סק"ב כתב אמנם ודאי דאשר נגע אלקים בלבו אם ימצא ביום שבת בעידנא דעיילי אינשי לכבוד חתן או אבי הבן וכיוצא ומקדשין ואח"כ מביאין מיני מתיקה וכיוצא ואין שם פת הבאה בכסנין אלא מגדים וקאפ"י לא

לטעום מידי שם כלל, ולא סגי במה שהמקדש ישתה כל הכוס לדעת הגאונים חשיב במקום סעודה, דלא אהני כי אם לשותה הכוס עצמו דחשיב כאלו קידש במקום סעודה אבל לאחרים לאו מקום סעודה ואסור לטעום, וזה פשוט ומבואר בשו"ס והפוסקים ולא הוצרכתי לזה אלא לאפוקי הטועים שראיתי שטעו בזה.

ובן כתב בחדר לאלפים סי' רע"ג דלא מהני שתיית רביעית אלא למקדש ולא לכל השומעים ודלא כמ"ש במעם לועז. ועי' גם במ"ב סי' רע"ג סק"כ כתב ואשה אלמנה שאינה יודעת איך לקדש לא תוכל ליכנס בבית אחר לשמוע קידוש כיון שאינה סועדת שם כלל אלא יכנס אחר לביתה לקדש לפניה, ובסקכ"ו כתב וע"כ מה שנוהגים לילך לבית חתן או מילה ואין שם כסנין אחר קידוש רק מיני מגדים אין לו לטעום שם כלל ולא סגי במה שהמקדש שותה כל הכוס אף שהוא מחזיק רביעית דזהו מהני רק לשתה עצמו אבל לא לאחרים.

ובספר שיח השדה שער ברכת ה' סי' ד' אות י"ז כתב להוכיח דלא מהני מאי דהוי מקום סעודה אצל המקדש אלא למקדש עצמו מהא דאיתא בשו"ע סי' רע"ג סעי' ו' אם קידש בביתו ושמע שכנו ושלחנו ערוך לפניו יוצא בו דשפיר הוי מקום סעודה וכגון שנתכוין השומע לצאת והמשמיע להוציא, מזה מוכח להדיא דאם אין שולחן ערוך לפניו ושומע קידוש מחברו אף דחברו מקדש במקום סעודה כדרך כל העולם מ"מ צריך גם השומע להיות במקום סעודה, וכתב שכן מבואר מדבריו אבן העזר סי' רע"ג.

ובן יש להוכיח בפשוטו מהא דאיתא בפסחים קא. ואף רבה סבר אין קידוש אלא במקום סעודה